HE 186/2024

Suomen Journalistiliitto kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä valtiovarainvaliovaliokunnan verojaostolle.

Olemme aiemmin jättäneet lausuntopalveluun lausuntomme yleisradioverosta annetun lain 2 pykälän sekä valtion televisio- ja radiorahastolain 3 pykälän muuttamisesta. Näissä yhteyksissä ilmaisimme huolemme työpaikkojen menetyksistä sekä alan tuotantoyhtiöiden ja freelancereiden joutumisesta ahdinkoon, sillä ulkoisia ostoja on tietojemme mukaan jo jätetty tekemättä tulevien arvonlisäveron korotuksen, indeksijäädytyksen sekä Yle-veron muutoksen seurauksina. Muistutimme myös siitä, että työllisyysvaikutuksien arviointi oli näissä hallituksen esityksissä puutteellinen sekä korostimme Ylen roolia yhteiskunnallisen luottamuksen rakentamisessa. Totesimme myös, että Yleen kohdistuvat leikkaukset eivät ole EU-lainsäädännön, tässä tapauksessa eurooppalaisen mediavapausasetuksen, hengen mukaisia.

Nyt toteamme osittain samoin kuin jäsenyhdistyksemme Radio- ja televisiotoimittajien liitto sekä Ylen ohjelmatyöntekijät ry:

- Parlamentaarisen työryhmän tiedot arvonlisäveron korotuksen vaikutuksesta Ylen talouteen ovat olleet osin virheellisiä. Toivomme edelleen tarkempia vaikutusarvioita veronkorotuksista sekä myös työllisyysvaikutuksista. Jälkimmäisistä todettakoon, että hallituksen esityksessä mainittu 120 hengen työllisyysvähennys ei tule riittämään. Jo tällä hetkellä muutosneuvotteluissa keskustellaan jopa 375 hengen irtisanomisuhasta, ja tiedossa on, että nyt meneillään oleva muutosneuvottelukierros ei ole viimeinen.
- Lisäksi on syytä huomioida, että muutkin hallituksen toimet kuten aie puolittaa yksityisen kopioinnin hyvitys, vaikeuttavat alan tilannetta, aiheuttavat työttömyyttä ja vähentävät verokertymää.
- Kaikkiaan on todettava, että Yleisradion arvonlisäveron nosto on käsittämätön hanke. Sanoma- ja aikakauslehtien arvonlisävero on kymmenen prosenttia. Ammattimaisesti tuotetun, eettiseen sääntelyyn sitoutuneen median arvonlisäverotus tulisi pitää matalana, sillä medialla on erityinen tehtävänsä demokratiassa. Yleen kohdistuvat säästöt vaarantavat kansalaisten perustavanlaatuisen oikeuden saada tietoa. Hallituksen esityksessä todetaankin, että alennetun verokannan soveltaminen on perustunut viestintäpoliittisiin syihin. Nyt mis- ja disinformaatio sekä valeuutiset ovat suurempi uhka yhteiskunnillemme kuin ehkä koskaan aikaisemmin. Tässä tilanteessa on vähintäänkin erikoista linjata, että ”viestintäpoliittisia syitä” matalampaan verokantaan ei ikään kuin enää olisi.
- Kommentoimme jo aiemmin sitä, että Yle-veron kevennys koskee myös suurituloisia toisin, kuin parlamentaarinen työryhmä linjasi. Esityksen vaikutusarviota on nyt täsmennetty pieni- ja keskituloisten osalta, mutta on selvää, että kevennys koskee edelleen myös suurituloisia henkilöitä.

Muistutamme tässä yhteydessä vielä kerran myös eurooppalaisesta mediavapaussäädöksestä, joka edellyttää, että eurooppalaisten yleisradioyhtiöiden rahoitus järjestetään riittävästi, kestävästi ja ennakoitavasti. Säädös tulee voimaan ensi vuonna – paradoksaalisesti samana vuonna, kun Yleltä leikataan historiallisen paljon. Vaakalaudalla on paitsi Yleisradio lakisääteisine tehtävineen ja sitä kautta suomalaisten oikeus saada tietoa myös Suomen kansainvälinen maine.

Suomen Journalistiliitto kehottaa eduskuntaa hankkimaan tarkemmat arviot veronkorotusten yhteisvaikutuksista sekä tarkentamaan työllisyysvaikutusten arviota. Näin suurten leikkauksien tulisi perustua tarkkaan ja monipuoliseen harkintaan, joka huomioi Yleisradion tehtävän oikeusvaltion ja demokratian eräänä kulmakivenä.

Hanne Aho	Petri Savolainen	Salla Nazarenko
Puheenjohtaja	Edunvalvontajohtaja	Kansainvälisten asioiden asiantuntija

Suomen Journalistiliitto ry